

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 . . . v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțion

„BISERICA și ȘCOLA.”

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

La muncă!

Astăzi se întrunesc în centrele vieții noastre bisericești, în Sibiu, Arad și Caransebeș, Sinoadele eparchiale, pentru a-și îndeplini misiunea, pentru a satisface prescripțiunilor legii fundamentale a Bisericii noastre ortodoxe-române din patrie, „Statutului organic.”

Deputații preoți și mireni vor discuta și hotărî, sub conducerea Arhierilor, asupra chestiilor de importanță și de interes dela ordinea zilei.

În diecesa noastră, a Aradului, frumoase lucrări pregătitoare pentru Sinod s'au făcut, importante lucrări, pentru organizarea administrativă atât a funcționării aparatului central, cât și a întregului organism al Bisericii noastre.

S'au întocmit proiecte de Regulamente speciale, pentru ușurarea, îmbunătățirea și precisarea drepțurilor și datorțiilor acelor, cari au a funcționa în serviciul Bisericii.

O muncă străduitoare s'a depus în această privință; și prin organul nostru s'a comunicat pentru studiu și apreciere, o parte din acea muncă, pentru a putea fi prețuită, controlată și judecată atât de cei chemați, cum și de toți aceia cari poartă vre-o grijă rosturilor noastre.

Cârmacii dela conducerea Diecesei muncii s'au dat, și prețuirea după vrednicie și după importanță a lucrărilor prin cari au căutat să ridice starea Bisericii, tăria, demnitatea ei, fie-le răsplata.

Pentru a contribui la binele Bisericii, Sinodul chemat este așisderea la muncă, pentru-că muncind numai înțelegi valoarea muncii și numai muncind îți împlinești rolul de a contribui la sporii, la înaintare.

Pe Sinodul ce azi se deschide muncă îl așteaptă, deci: la muncă!

Papalitatea

și influența ei socială-culturală. *)

Din istoria inchiiziției am înșirat amănunte îngrozitoare; „Cronica” inchișitorului papal Vilhelm Pelisso raportează orori, cărora goanele păgâne abia pot să ne presinte ceva asemănător. Și la toate aceste crime, cari se săvârșiau în numele lui Dumnezeu, în numele lui Cristos și în numele papei, papa tăcea. Nu avea el cunoștință de aceste lucruri? Esecțiune ridicolă! Tocmai rușinoasele acte inchișitoriale din Franța sudică, se săvârșiau prin oamenii de ordinariat, prin Dominicani, cari stau în cea mai apropiată legătură cu izvorul existenței lor, cu papa; tocmai rușinoasele acte inchișitoriale din Franța sudică se petreceau sub ochii legaților papali.

Cât de puțin preocupat era, în același timp, „locțiitorul lui Cristos” față cu alte chestiuni! Dacă frunzărești volumele groase *Bularium*, a ordinațiunilor papale, te cuprinde o uimire, de acțiunea Romei. În Anglia, Svedia, Norvegia, Rusia, Danemarca, Polonia, — merg scrisori legatate ale papalității; nimic nu scapă privirii scrutătoare a păstorului înalt, pretutindeni pune mână, instruind, încuragind și pedepsind; aici un punct, mai ales când e vorba de recunoașterea sa, nu-i este prea nevrednic, de a-l preocupa. Dar pentru vaele celor grozav goniți și suspinele masselor de oameni omorîți, urechea „locțiitorului lui Cristos” rămâne surdă și gura lui mută. Dar macar de ar fi rămas mută! Însă, pentru a repeta, glasul papei, a „învățătorului infalibil al adevărului și legii creștine,” a fost cel mai puternic între toate, cari au apărat și au aprobat omorirea de creștini.

☞ Dacă lăsăm ca teroarea judecătorească, adică teroarea îmbrăcată în hainele judecății, din acele timpuri, să treacă pe dinaintea noastră, în cunoștință is-

*) Vezi No 12 și anteriori.

torică, vedem cumcă papalitatea nu numai că n'a contribuit cu nimic pentru înlăturarea ei, ci din contră, i-a fost autorul, susținătorul și cel ce a pretins-o, — atunci influența socială-culturală a papilor se prezintă într-o grozavă lumină. Sub această lumină istorică pălește strălucirea de glorie a papilor, ca reprezentanți ai adevărului divin și a legii creștine, ca și lumina artificială în fața soarelui.

Am accentuat deja, că *sistematica* omorire de oameni pentru credința lor religioasă (schismatici) și pentru năsbățiile lor autosugestive (vrăjitori), este o pălmuire a credinței și moralei creștine. Ear în chestiune de credință și morală papa e doară infalibil? Această doctrină de credință și de morală păzită de papalitate, și comunicată omenirii ca infalibilă și divină, are aspectul foarte ciudat al unui rug aprins, pentru nenumăratele omoruri justițiare aprobate și aprobate de papalitate.

Afară de aceasta se leagă de aceste crime o întreagă grămadă de acte necreștine și nemorale, toate basate pe „infalibilitatea de ordin dumnezeesc,” pe „autoritatea hotărîtoare” a papei. Sunt date.

Papa este „locțiitorul lui Cristos,” continuatorul operei lui Cristos. Opera lui Cristos însă a fost mai ales *mântuirea sufletelor de condamnarea vecinică*: „Nu voi moartea păcătoșului, ci să fie viu și să se îndrepteze.” Și „locțiitorul” lui? El condamnă fără milă (absque misericordia) tocmai pe „inconștienții” schismatici la foc și sabie; ceea ce însemnează, pentru dinsul, a trimite prin mâna sa proprie sufletele acelor nenorociți în condamnarea vecinică; el silește, prin pedepse bisericesti, autoritățile lumesti pentru a contribui la această operă necreștină, sângeroasă.

Actualmente biserica catolică, adică papalitatea, este cel mai mare vrăjmas al *probei de foc*: Dogma catolică și morala creștină o opresc. Și papa trebuie să știe, căci doar' este pasnicul „infalibil” al dogmei și moralei. Dar când erau urmăriți schismaticii și vrăjitorii, unde era întervenirea papei, pentru punctul de vedere al credinței creștine și al moralei creștine contra necreștinei probe de foc? Inchisitorii papali au aruncat mii de creștini în focul rugurilor; atât era de creștină-papală această metodă, încât chiar și cadavre, înmormântate de ani de zile, au fost desgropate de inchisitorii papali și au fost aruncate pe ruguri.

În cercetarea noastră asupra istoriei inchișiției și goanei asupra vrăjitoriei, am găsit constant în toate religiunile instituția *schingiuirii*. Spee și alții ne-au lăsat raporturi de te îngrozești, de întrebuintarea schingiuirii; Eymeric și ceilalți scriitori ai inchișiției au dat pe față neomenestile regule ale schingiuirii.*)

*) Un bun cunoscător raportează următoarea „Dovadă:” Arderei îl premergea de regulă schingiuirea. Schingiuirea sau tortura avea mai multe grade. Acusatul era desbrăcat, apoi i-se puneau degetele cele mari în șuruburi, și i-le suceau pe nctul. Dacă aceasta nu ajuta, luau cismele spaniole, cu cari se strîngeau picioarele până-ce, adeseori, crăpau oasele picioarelor. Pentru mărirea chinului, șuruburile erau bătute din când în când cu ciocane. Pentru a nu se auzi vaetele

Aceste grozăvenii ale schingiuirilor se petreceau sub ochii și cu știința „locțiitorului lui Cristos;” erau practicate de episcopi, i. e. „urmașii apostolilor,” nemijlociții supuși ai papei; și nu se petreceau singuratic, ci zi de zi, după formele legale prescise de biserică!

Mai mult! S'au făcut mari plângeri contra inchișitorilor, pentru întrebuintarea exagerată a schingiuirii; au fost acușați că au introdus noi metode de schingiuire (tormenta de novo exquisita). Chiar și un papă, Clement V. se vede silit a mărturisi, că aceia cari cad în mâinile inchișitorilor „din cauza groazei inchișorii și a chinurilor și schingiuirii (servitia tormentorum) sunt siliți să-și dea sufletul.” Și totuși nu și-a dat seama papalitatea, că schingiuirea este neomenească și anticreștină! Mulți creștini, preoți și mireni, — amintesc numai pe Spee — au ajuns la această conștiință, dar de Dumnezeu hotărîții paznici ai credinței și moralei, papii, nu. Ei au prescris schingiuirea, ei au stabilit regule pentru aplicarea ei! Închipuiți-vă pe Cristos, al cărui „locțiitor” este papa, ca părinte al schingiuirilor!

Mai mult! Cu schingiuirea era legată — la schingiuirea vrăjitoarelor (strigoaice, în totdeauna) cea mai grosolană violare a pudorii. Bieți oamenii erau tunși pe tot corpul; și la organele genitale. Se căuta caracteristica de strigoi, mijloacele ascunse ale vrăjitoriei. „Locțiitorii lui Cristos, urmașii apostolilor,” paznicii și privighetorii după ordin dumnezeesc ai moralei, nu găseau nimic de condamnat în acesta obscenități.

(Va urma.)

Predică

pentru Dumineca Tomei — a II. după Paști.

„Pace vouă!” Ioan XX. 20.

Iubiților Creștini!

Încă și astăzi simțesc tot aceeași bucurie și fericire sufletească în care se desfată inima mea cu inima voastră, fiii mei iubiți, încă și azi mă încălzesc aceleași raze, ale învierii, ca și în ziua de Paști și tot aceeași o ved oglindindu-mi-se și din fețele voastre senine și vii; și acestea mă îndreptătesc cu drag să privesc în voi pe adevărata turmă alui Cristos. În ziua s-telor Paști v'am strigat cu însu-

schingiuitului, i-se infunda gura. Gradul următor era expansiunea sau elevațiunea. Măinile acusatului erau legate la spate, și de ele se lega o funie. Această funie se trăgea printr'un inel din tavan; și acusatul era spânzurat în aer, apoi era tras în sus pe o scară întocmită anume, cu țepe. Măinile îi stau întoarse întinse peste cap, pe când era tras în sus și lăsat în jos, repede, una după alta. Dacă nici acum nu făcea nici o mărturisire, atunci i-se puneau membrele corpului la o și mai grozavă întinsoare. I se atârnavu greutăți mari de picioare și era lăsat să stea atârnat un ceas și chiar și mai mult; i-se mai puneau în această stare și „cismele spaniole.” Mai erau stropiți pe corpul gol acușați cu fosfor aprins, ceară și rășină fierbinte, ori li se țineau făclii aprinse subsuori și sub talpele picioarelor. (Wächter a. a. D, p. 120).

flețire: „Cristos a înviat!“ și m'ați învrednicit de salutul nostru creștinesc, isvorit din piepturile voastre, cu atâta iubire și încredere ca dintr'o alantă musicească: „Adevăr-t că a înviat!“ Și o! câtă mărire și câtă bucurie! că însăș firea vă răspundea cu răsunașul ei atât de prietenos și dulce și paserile încă cântau ca în chip de răspuns mai duios cântecul lor de laudă!

Astăzi când prăznuim ziua a opta dela învierea lui Cristos — Dumineca Tomei — sau și cum s'au îndatinat creștinii a o numi „Paștile cele mici“, cu ce să vă întimpin ca să mișc inimile voastre pentru Cristos? Cu ce iubitor!? Nu aflu cuvinte mai potrivite, decât pe cele din sf. evanghelie de azi, însăș cuvintele Domnului însemnate de s-tul Ioan XX. 20 cu cari vă strig: „Pace voue!“ Și ce aud? Buzele voastre par'că se mișcă spre cuvânt!? Da! un sunet dulce și mângăios mă străbate! El e? Da! inima a îndemnat limba voastră să grăiască: „Pace ție!“ sau cu formula lui Ioan gură de aur: „Și duchului tău!“ De ce atâta dragoste față de mine!? Atâta...! V'am întimpinat cu pacea „drepătății“ și mă resalutați cu aceeaș „pace!“ Atâta să fie de bună?? Atâta!!

O! dacă e aceea pace atât de bună, apoi nu numai că se cade a grăi despre ea, ci mă simțesc chiar și îndemnat de Cristos să petrec azi cu voi în cuvânt:

a) *Despre pacea lui Cristos și*

b) *Despre urmările păcii lui Cristos în viața noastră.*

La Tine cad Doamne earăș, pentru-că cunosc neputința mea, Tată bun! Te rog învață mă, că ști că am făcut mare făgăduință fiilor mei, că voi scoate din grănarul Tău, sămânța Cuvântului Tău, și eată-mă azi în brațe cu „sacul păcii“, acesta l'am găsit mai potrivit azi, — rogu-Te! poruncește vântului revrător al lumii de azi să înceteze măcar pe un ceas, ca din rodurile păcii Tale să satur sufletele flămânde ale fiilor mei.

Ascultați! și earăși ascultați!

I.

Nu este pe lume un lucru mai scump și de preț, nu, n'am auzit pe nime să-mi spună — ca *pacea*, *pacea* lui Cristos. E de așa mare preț, pentru-că cel ce ne-a adus'o, însuș Cristos acel isvor de pace, El însuș a trebuit să dea cel mai mare preț pentru ea. A trebuit să se nască din fecioara Maria, să se facă din Dzeu adevărat om, purtând chip și asemănare ca și noi, pentru ca să verse în lume *pacea* Sa, a dat prețul dzeirei făcându-se om pentru *pacea* noastră. El era mic și nu putea vesti lumii că ce dar a adus el cu nașterea Sa; dar pentru aceea s'a îngrijit El mai de nainte cine să descopere neasemănatul său dar oamenilor, căci în clipa nașterii Sale, îngerii, acele duchuri atât de curate, se coboriră în lume și umplură pământul de cânta-

rea atât de însuflețitoare: „Mărire întru cei de sus lui Dzeu și pe pământ „*pace*“ între oameni bunăvoire.“ Și o! cât l'a costat pe Cristos până ce a adus aceea „*pace*“ la adevărata *pace* a noastră de azi. Mai că nu ași mai trebui să amintesc despre jertfele sale, despre prețul cel mare depus pentru acest neasemănat dar al nostru, nu, pentru-că nici prin gând n'ar mai trebui să ne treacă, dar al mai și grăi, nu doară pentru-că ar fi așa de neînsemnată și nevrednică, ci tocmai pentru-că este atât de însemnată, mult prețuită și prea mult vestită și de aceea caută să mă cobor earăș, căci cu cât mai bine vom cunoaște un isvor, cum s'a făcut, cum s'a lucrat, cu atât mai cu dulce vom bea apa lui. Pentru ziua mare de azi, d'că mă voi întoarce earăș la viața și patimile Domnului Iisus, depuse ca un preț pentru „*pacea*“ noastră „să nu se turbure inima voastră nici să se spăimînteze!“ (Ioan XIV. 27.)

Trec peste toată viața Mântuitorul și mă opresc în Joia cea mare, dar aci să ne amintim, să cumpenim și apoi să ne întrebăm: cine din noi poate numai și asculta fără să „nu se turbure și spăimînteze?“ (Ibid) de acea noapte înfricoșata a lui Cristos, și nouă noapte de mântuire. Câte nu cuprind cele 12 evanghelii! închipuind prea frumos că a pățimit pentru „*pacea*“ lumii celei mici — „*ceața apostolilor*“ preînchipuită lumea mare: Creștinătatea de azi. El singur, bunul nainte de moartea Sa, le zice: „Pace las voue, pacea mea dau voue!“ (Ibid) ce și cum le-ar fi grăit mai amănunțit? Aveți să știți „prieteni mei“ (Ioan XV. 14.), fii mei iubitori, că un alt dar mai mare n'am găsit să fac voue, la despărțirea mea de voi, la moartea mea nu pomenesc în testamentul meu de alte avuții ale mele, căci *pacea* cu care am venit eu în lume cu aceeaș vreau a și lăsa lumea. Să băgați de seamă că eu nu fac testament cum îl vor face s'au l'au făcut părinții sau neamurile voastre, lumea mare cum să obiciunește a lăsa „nu precum dă lumea, dau eu voue.“ (Ioan XIV. 27.)

Și-și încheă marele Stăpân, își pecetlui testamentul său cu pecetea „păcii“ sale și după trei zile încă în aceeaș zi a învierii Sale de către seară își redeschide Iisus lucrarea sa dzească și salută pe învătăceii săi cu aceeaș cuvinte cu cari se despărți de ei: „Pace voue!“ Toma apostolul însă nu era cu dênșii, și ce face Rescumpărătorul? Îl lasă pe el sêrac de acest dar? Sau doară pentru-că se despărți-se de către frații săi și având o fire mai îndoe-lincă să nu-l învrednicească de acest salut prea dulce?! Nu, iubitorilor! Nu! Și pe el îl întimpină tot așa. Nici după opt zile nu perde acest dar, nu, căci știa că are să covârșească chiar și pe Toma și să-l încredințeze despre adevărată scularea sa din morți. „*Pacea* lui Cristos, covârșește toată mintea.“ (Filip IV. 7.) „Și după opt zile earăș erau înlăuntru învătăceii lui și Toma cu dênșii, venit-a Iisus, fiind ușile încuiate, și a stătut în mijloc, și a zis: „*Pace voue!*“

(Ioan XX. 26.) Și această împrejurare îl făcu pe Toma de se apropie de Mântuitorul cu atâta căldură și încredere și-l făcu să pipăie ranele lui Iisus, î-l recunosc după glas, și nu se scârbi a pune degetul pe ranele cuielor, până a băga chiar și mâna, în rana cea mai mare, în coasta sa. Și o! câtă putere avură acele cuvinte din cari și pentru cari isvori acea convorbire limpede și câtă rază de lumină și căldură lăsara în inima rece și indoelnică a Tomei! Bogat dar, fără asemănare care, îl mișcă să strige cu atâta foc și încredere deplină: „Domnul meu, și Dzeul meu!” (Ioan XX. 28.)

Asemănați dară prețul „păcii” lui Cristos cu un lucru sau preț lumesc, ca să răsturnați ceea-ce am grăit la intrarea mea în această materie! Dacă vreți, vă dau chiar timp de socoată și gândire, nu voesc eu numai așa a primi voi cuvintele mele: nici Cristos n'a cerut dela Toma a crede, până nu s'a încredințat despre El. Dar nu se află nici unul dintre voi să-mi răspundă, iubitorilor, — și la asta m'am așteptat eu, da, pentru-că: „Pacea lui Cristos covârșește toată mintea.” (Ibid.) Da, minte omească nu e, care să poată găsi prețul acestui dar dzeesc; însă ca să aveți totuși o închipuire și să vă puteți da seama când veți fi întrebați de cineva, vă apropii numai de acest dar, cu o întemplantare din viața Mântuitorului: Știți întemplantarea de pe mare a apostolilor cu Iisus. Cât pacea, adică Cristos, era pomenit, marea era atât de blândă încât apostolii mai că nu aveau trebuință de a purta grija de ocărmuirea corabici, călătoriau pe mare fără nici o grijă, ca pe uscat. Îndată ce însă, Iisus se retrage într'un colț al ei și vrea să ațipească pe o clipită, obosit fiind de predicare, marea începe a urla, corabia se vede învâluindu-se între valurile turbate ale mării și primejduită ca și o frunză; apostolii cu frică, încep din toate părțile a o scăpa să nu o înghită adâncul; pe lângă toată iscusința lor ca pescari vestiți de mari, totuș nu isbutesc nimica; neputința se arată așa de mare încât de frică tremură toți — și p'aci — — p'aci — — eată . . . eată . . . că se cufundă — stau toți cu cugetul și ochii pironiți unul la altul și numai știu ce să facă și ce să zică. Iisus — „pacea” — doarme liniștit fără să aibe nici o simțire despre o primejdie ca aceasta. Petru — venindu-și puțin în fire și cunoscând în Iisus pe pacea și stăpânul viforelor, deșteaptă pe Mântuitorul strigându-l cu glas desnădăjduit: „Doamne mântuește-ne că perim!” (Matei VIII. 27).

Iisus se scoală, poruncește vânturilor să ineteze și pacea earăș stăpânește pe fața mării. Acuma vă las pe voi iubitorilor să cugetați asupra acestui dar alui Cristos dat nouă; ear eu până ce voi vă cuprindeți cu aceste gândiri de folos, strig către Cristos cel înviat din morți, pentru mine și și pentru voi toți fraților și fii mei, cu S. Grigorie dela Nazianz: „Oh! pace dulce! Te doresc mai mult,

decât ori ce bun pământesc. Te sêrut, te îmbrățișez dacă ești de față, te strig înapoi cu lacrimi, dacă te-ai depărtat.”

II.

Dar n'am gătat predica și să nu vă fie prea lungă, că am a-vă arêta și urmările cele frumoase ale păcii lui Cristos ce se simțesc în viața noastră.

Cunoașteți voi în marea umflată de vânturi și urlătoare, chipul lumii acesteia? Eu nu găsesc o asemănare mai frumoasă ca aceasta. Marea e: lumea, corabia: oamenii; cărmacii, preoți; valurile turbate sunt: ispitele vieții și cursele diferite ce se pun pentru prinderea creștinilor, ear peste toate acestea stăpânește ca și în corabia de odinioară alui Petru, Iisus, — biserica lui Cristos cu puterea darurilor s-telor Taine, moștenite dela Cristos, ca singura moștenire sfântă dreaptă și de mare preț, cari toate sunt așezate pe simbolul păcii. De suntem în lume iubitorilor, înțeleg afară de biserică, au nu suntem pururea nevoiți, ca noi oamenii să vedem cu ochii că suntem ființele cele mai necruțate de greutate, necazuri, griji și neodihnă, cu un cuvânt sêraci de odihnă, liniște, dar mai lămurit: goi și deșerți de pacea lui Cristos. N'are pace nici bogatul nici sêracul, n'are pace nici împêratul n'ci ostașul, nu, nu e nime cu pace, liniște și odihnă, pentru-că: marea, vieții noastre — ca să glăsuiesc cu biserica, se vede înălțându-se de viforul ispitelor celor fără de număr și cutropește cu desêvêșire pacea și liniștea sufletelor noastre, și trebuie ca să-o putem regăsi, reînvia, să alergăm cu foc, cu dor la limanul cel lin, la scutul și adăpostul creștinului, care e: Biserica noastră dreptmăritoare. Numai de aici se mai poate sufla nouă pace, și numai în acest loc sfânt se mai îngrașă sufletul și inima noastră, seacă și fără nici un suc de viață. Precum pământul fără de ploaie rămâne sêc și neroditor, tot așa și inima noastră lipsită de pacea lui Cristos, rămâne un lucru ce nu poate produce nimic bun și folositor, nici pentru sine și nici pentru alții; ba mai mult o sarcină atât de grea, încât trebuie să ne amărîm și să strigăm fără încetare ca și prorocul David, după păcătuire: „Nu este pace întru oasele mele.” (XXXVII. 4.)

Nu este pe lume un lucru a cărui urmări să se cunoască atât de lămurit în inima omului, ca și pacea lui Cristos. Cum veți cunoaște pe omul sau creștinul cel bun? După inima sa! Și cum vei vedea în inima sa? Foarte ușor! Il spune pacea de care s'a nutrit. Eu n'am auzit și nici n'am văzut să fie fost undeva cineva, care să se fie nutrit de pacea lui Cristos și să nu fi fost creștin bun și om de omenie. Asta a fost de când e lumea, pentru-că însuș Cristos a arêtat oamenilor când a strigat popoarelor: „Fericiți sunt cei făcători de pace, că aceia fii lui Dzeu se vor chema. Mt. V. 9. Ear biserica noastră de ce cântă cu atâta însuflețire: „Eată ce e bun sau ce e frumos, fără numai a lo-

cui frații împreună (CXXXII 1) dacă nu, însuflețită de pacea lui Cristos ? !

Unde vei vedea o casă indestulită de toate, acolo să ști, că pacea lui Cristos e întipărită în mintea și inima fiecărui casnic. Dar unde popoarele unei țeri sunt indestulite și nime nu se vaetă de amarul cel greu : Ce se simte acolo ? Earăși numai pacea lăuntrică a tuturor cetățenilor, înțelegerea cea frumoasă, care e mai mare, decât porunca și legea împăratului așa, că acolo ori unde ar fi aceea, ea ridică și înviează ; ear acolo unde pacea lui Cristos, unde înțelegerea și frățietatea oamenilor nu se poate lega ; — acolo unde în loc de pace e resvrătire zilnică, — acolo unde în loc de Cristos s'a încuibat diavolul e : perire, amărăciune și sfărîmarea fără de capăt.

Unde vei vedea din departe o biserică măreață și unde lângă ea, sau aproape de ea, se înalță ca un luceafăr o școală frumoasă, și unde credincioșii acelei obști au rămas și sunt tari și nedeslipiți de biserică și școala lor, sau cu un cuvânt : își țin legea lor, acolo să știți iubitorilor mei frați ! că pacea lui Cristos, înțelegerea și frățietatea împărătește în inima fiecăruia. Și apoi spuneți-mi cum nu se resimte în viața noastră o astfel de pace, când noi unul fiecare suntem o parte întregitoare a bisericii lui Cristos ? !

Câte popoare s'au înălțat pe basa păceii lui Cristos, de au biruit până și lumea toată, și câte earăș sau potopit în întunerecul veacurilor ne mai fiind nici chiar urmă de numele lor, și asta tot numai în urma neînțelegerilor și resvrătirei de tot felul, pentru că știut este că : pacea lui Cristos este capul și izvorul tuturor virtuților, ear neînțelegerea sau cearta, începutul și sfârșitul tuturor fără de legilor. Pentru aceea vă strig și eu azi fiilor și fraților ca și Cristos cetei apostolilor : „Pace vouă !“ Ibid.

Cu pace ne chiamă slujba sfintei liturghii, și cu pace ne sloboade earăș la casele noastre. De sunteți creștini buni, fiți totdeauna și frați buni unul cu altul că numai intru aceasta a făgăduit Domnul viața de veci ; iubind cu dragoste frățească și întimpinând cu cinste unul pe altul.“ (Rom. XII. 10). Fiți într'un cuget, fiți în pace și Dzeul iubirei și al păceii va fi cu voi.“ (II. Cor. XIII. 11.)

O ! prea bunele Cristoase, Tată al nostru și fiu alui Dzeu, Tu izvor de bunătate, îndurare și noianul păceii, coboară-te, coboară-te Iisuse al meu asupra parohiei mele și cearcă ușa inimilor fiilor mei sufletesti, că nu sunt încuiate de nici o frică a lumii și receală către Tine, și de vei afla așa, varsă, varsă rogu-te cu genunchii plecați, pacea Ta, acel dar ce-l dăruiești apostolilor Tei, ca în pace să petrecem viața noastră și intru dreptate să împlinim poruncile Tale, satură Doamne sufletele noastre flămânde după pacea Ta. Mai nainte strigai eu către Tine cu S. Grigorie pentru ei, acum înșuși fi mei,

îndulcindu-se azi de pacea Ta și cunoscând puterea aceleia ce are, asupra vieții lor, ca cerbul înșotoșat în pustie nu încetează strigând cu marele Grigorie dela Naziauz : „Oh ! pace dulce ! Te dorim mai mult decât ori ce bun pământesc. Te sărutăm, te îmbrățișăm dacă ești de față, te strigăm, înapoi cu lacrimi dacă te-ai depărtat.“

Ear de încheiere Te rog Cristoase aibi milă și îndurare, invredinește-ne și pe noi, dacă n'ai lăsat sărac pici pe Toma ce se afunda în valul necredinței, de acel dar, îmbogățește-ne și pe noi cu cuvântul Tău cel dulce : „Pace vouă !“ Amin !

Jabar, în Sâmbăta mare 1901.

Ioan Nicorescu, m. p.
preot, gr. or. rom.

Predică la Dumineca Tomei.

„Eată a venit vremea și acuma a sosit, ca să vă risipiți fiecare la ale sale și pe mine singur mă veți lăsa.“ Ioan 16, 32

Mărețul lucru al răscumpărării noastre era terminat. Mântuitorul suferise cea mai mare ocară din lume, cea mai urgisită moarte, moartea pe cruce. Inșuși el fu nevoit să-și ducă crucea sa, ear când sub povara crucii căzu de oboseală și când șiroaie de sânge, mestecate cu reci sudori de moarte curgeau necentenit pe sfânta sa față, poporul își bătea joc de el și-l lovia cu pumnii, scuipându-l în obraz ; ear aceasta o făcea acel popor, căruia numai bine i-a făcut Mântuitorul și către bolnavii, căruia, numai milă și îndurare a arătat. Și l'au răstignit pe cruce !! A suferit să i-se bată cuie în mâni și în picioare, să fie spânzurat pe lemn și lăsat de ocară trecătorilor și pradă elementelor naturei. Doamne ! Câtă răutate ! câtă nerușinare și volnicie ! A spânzura pe lemn adevărul, bunătatea și lumina și a lăsa loc în lume minciunei, pimei și întunerecului ! chiar soarele și-a ascuns lumina sa, ear pământul s'a cutremurat de atâta păcat, de atâta fărădelege ; întunec mare s'a făcut ziua în ameazăzi, ear sutașul și cei ce păzeau lângă crucea celui răstignit, văzînd cele ce se întâmplase, a strigat : „Adevărat omul acesta drept a fost.“

Și în acest timp unde erau oare apostolii ? Cum puteau ei să părăsească pe Domnul în astfel de momente triste ? Prorocia Mântuitorului : „Eată a venit vremea și acuma a sosit, ca să vă risipiți fiecare la ale sale, și pe mine singur mă veți lăsa,“ se împlinise. Apostolii, pe cari Dl îi iubea cu cea mai desăvirșită iubire, de groaza Iudeilor se împrăștiaseră, singur Ioan iubitorul învățacel împreună cu Maria mama lui Iisus, cu sora acesteia Maria a lui Cleopa și Maria Magdalena stăteau, plângând plâns amar, lângă crucea celui răstignit. Ba, nu numai atâta, ci ele și după îngropare încă cutează a cerceta mormântul

Mântuitorului. Și încă cum? nu cu mâna goală, ci cu mulțime de miresme, cu cari doreau să dea cinstă, și iubire trupului dulcelui lor învățător. Încă nu se luminase de ziuă și acele cucernice femei erau la mormânt. Și ce să vezi? Peatra era răsturnată de pe mormânt, mortul nicăiri ear la dreapta mormântului stătea un inger, îmbrăcat în haine albe, care le zise: „Nu vă spăimântați, pe Iisus căutați nazarineanul cel regsignit, sa sculat, nu este aici, eată locul unde l'au pus pe dânsul... spuneți învățăcelor lui... că va merge mai nainte de voi în Galileia.“ Inspăimântate și pline de groază se reinturnară ele dela mormânt.

Într'acest timp acei apostoli, cari numai cu puțin mai nainte cu bucurie vestiau Mântuitorului zicând: „Doamne și duhurile se pleacă nouă întru numele tău“ — ședeau pitulați, ședeau închiși în casă de frica Jidovilor. S'a plinit cu drept cuvânt zisa Mântuitorului: „Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile.“

Știa Mântuitorul că apostolii în vremea patimei sale vor fi urgisiți de toată lumea, știa dânsul că în urmarea acestei urgisiri, apostolii se vor ascunde, se vor pitula plini de restriste și adânc mâhniți, deci grăbi încă în ziua învierii sale de cu seară să-li-se arate și întristarea lor să-o prefacă în bucurie.

„Fiind seară în ziua aceea, zice sfânta evanghelie de azi, — într'una de Sămbată ușile fiind încuiate, unde erau învățăceli adunați pentru frica Iudeilor, venit'a Iisus și a stăturat în mijloc și a zis lor: pace vouă. Și acestea zicând le-a arătat mâinile și coasta sa și s'au bucurat învățăcelii vâzând pe Domnul!“ Ce bucurie! Ce mulțămire pentru apostoli, că-și pot revedea pe dascălul lor! Da! erau și ei oameni, iubeau vieța pământească și tremurau nu cumva să le-o răpească cineva. Cu Domnul ei stăteau mai feriți de ispite, vieța li-se părea mai sigură, eată de ce se bucurară ei cu bucurie mare vâzând pe Domnul.

Câtă deosebire între purtarea de acum a apostolilor și între cea după pogorârea Duhului sfânt asupra lor. Acum ei se ascund se tem și sunt desnădăjduiți; după pogorirea sfântului Duș însă ei nu se mai tem de nimic, înfruntă bătăile, batjocurile cu bărbăție și se simt fericiți a muri pentru Cristos. Vedeți Iubiților Creștini puterea sfântului Duh! Nisuiți-vă dar în totdeauna și voi a vă face vrednici de darul aceluia, chemându-l în ajutorul vostru în totdeauna și zicând „Impărate ceresc vino și te așează între noi“ departând dela noi frica și teama de a slugi Domnului cu credință și cu dragoste creștinească, ear tu Fiule cel ce ai intrat prin ușile încuiate la sfinții apostoli, dă-ne și nouă aceea pace pe care ai dat ucenicilor tăi în clipa, când ei aveau de pace cea mai neapărată lipsă.

Cuprinși și de spăimă, dar și de bucurie, apostolii nu grăiră un singurel cuvânt. Mântuitorul însă, ca să le mărească, să le potențeze bucuria eară le-a

zis lor: pace vouă, cum m'a trimis pe mine Tatăl și eu trimit pe voi și acestea zicând a suflat și a zis lor luați Duh sfânt, cărora veți ierta păcatele, se vor erta lor și cărora le veți ținea ținite vor fi. Mântuitorul își știa lucrul său terminat, mareața jertfă adusă; mai știa că nu peste mult, va sosi timpul, când se va înălța la părintele, de altă parte pentru a i trezi pe apostoli din amorțea în care căzuseră dela restignirea dânsului însiși, investindu-i cu puterea legării și a deslegării păcatelor, îi trimite se binevestească evangelia adecă să învețe pe oameni calea către adevărata cunoștiță de Dumnezeu și către mântuire.

Pe când Mântuitorul investea pe învățăcelii săi cu o putere așa mare „Toma unul din cei doisprezece, care se cheamă geamăn, nu era cu ei (cu apostolii) când a venit Iisus.“ Apostolii vestiră geamănelui Toma că ei au vâzut pe Domnul, dânsul însă nu voia să creadă, ci mai virtos zicea: „De nu voi vedea în mâinile lui rana cuielor, și de nu voiu băga degetul în locul cuielor, și de nu mi-voi pune mâna mea în coasta lui, nu voi crede.“ Oh! Tomo! Tu care timp de trei ani ai petrecut cu Domnul, tu care ai gustat cu el aceeași mâncare, tu care te-ai învrednicit de acel dar Dumnezeesc de a te număra în șirul celor doisprezece apostoli, tu care ai auzit frumoasele învățături ale Domnului minunile și prorociile lui despre moartea sa, tu nu vrei să crezi? Cum gândești tu că vor crede alții, dacă tu însuși nu o faci aceasta? Dar eată Domnul e milostiv, el îți eartă necredința ta. Dar ce zic? Domnul anume se arată la opt zile după învierea sa și apostolului Toma, care acum era cu ceilalți apostoli împreună închiși de frica Iudeilor. „Pace vouă“ resună Dzeescul glas, apostolii rămân fără graiu, ear Toma e poftit de stăpânul său, pe acela, cu care numai câte-va zile mai nainte a cinat împreună, să vină să-l cerce și sa se convingă că el e însuși Mântuitorul Cristos: „Adu-ți (Tomo) degetul tău încoace și vezi mâinile mele, și adă mâna ta și o bagă în coasta mea, și nu fi necredincios ci credincios.“ Oh! Ce milă cerească! Ce îndurare Dzeească! Un muritor de rând să se învrednicească a pune mâna pe acel trup, de care putrejiunea, nu s'a putut atinge. Porțile iadului s'au deschis cu frică și cu mare cutremur înaintea celui Iisus, ostile ingerești au stat și s'au minunat de Dzeeasca înviere; „Cherovimii și Serafnii cu netăcute cântări acoperindu-și fețele lor pentru Dzeirea cea nevăzută și necuprinsă cu mintea, umplu ceriul de strigarea lor zicând: sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaoth;“ ear apostolul Toma fără nici o șfială merge și se atinge de sfântul trup, îl pipaie și esclama „Domnul meu și Dumnezeuul meu!“ convins că acel Iisus, care s'a răstignit este acela, care stă acum înviat înaintea lui.

Și ce să vezi? Doara Toma e osândit?! Mântuitorul îl dojenește, ce e drept, dar blând și plin de îndurare. El nu zice: Tomo! pentru că n'ai cre-

zut învierii mele eată ești scos din numărul apostolilor, nu mai ai parte cu mine; ci îi zice numai atât: „Căci mă văzuși Tomo crezuși“ și se cădea însă să crezi îndată ce ai auzit de învierea mea, nu trebuia să te îndoiești de loc după atâtea semne, după atâtea minuni, ce am săvârșit eu înaintea ta. Acum îți cunoștii inima ta, ved că crezi, dar „fericiți sunt cei ce n'au văzut și au crezut.“

Dacă dar, Iubiți Creștini, voim să fim și noi fericiți, să credem tare, și din toată inima noastră că: Mântuitorul s'a pogorit din ceriu, ca să rumpă zapisul păcatelor noastre; a suferit ocări, hule, batjocuri pentru noi și pentru a noastră mântuire; a învia din mormânt în ziua a treia, călcând moartea și dăruind celor din iad viață și înviere. Să credem și să nu ne îndoim nici de cât despre aceea, că toate cele ce le-a așezat mama biserică în decursul vremurilor, spre binele și fericirea noastră le-a așezat. Să nu dăm deci ascultare acelor oameni retăciți, cari au îndrăzneala a păcătui zicând, că numai spre binele omenimei nu ar fi așezămintele sfintei mame-biserici; atari oameni sunt fii intunerecului și acelora „cuvântul crucii nebunie este, ear noauă celor, ce ne mântuim puterea lui Dumnezeu este“ I. Cor. I, 18.; „căci mulți umblă, despre cari de multe ori vi-am spus, eară acum plângând vi spun, că sunt vrajmași ai crucei lui Cristos, al cărora sfârșit este osânda.“ Filip. III, 18. Să avem totdeauna înaintea ochilor nostri împrejurarea că prin credință Ghedeon, Samson, David și alți poroci: „au biruit împărății, au lucrat dreptate, au dobândit făgăduințe, au astupat gurile leilor . . . au scăpat de ascuțitul sabiei“ Eyrei 11. 33. 34.; prin credință s'a vindecat sluga sutașului din Capernaum; prin credință i s'a deschis și tâlharului, celui împreună cu Cristos răstignit, ușa raiului. Credință neclintită în Mântuitorul nostru și în mama biserică să ne fie călăuzul vieții noastre dar, și totdeauna cu credință și cu dragoste să ne apropiem de sfântul jertfelnic, de masa Domnului, ca astfel să ne putem face fii luminii și părtași vieții vecinice. Amin.

Moise Popovicu,
preot.

Patimile și moartea

Domnului nostru Iisus Cristos.

— Meditații religioase-morale, întocmite pe înțelesul și pentru folosul țeranului român. —

Traducere liberă de

Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

(Continuare.)

III. Iisus la Arhiepiscopul cel mare.

Arhiepiscopul întreabă pe Iisus despre învățăceii săi și învățăturile sale. Iisus răspunde: „Eu am vorbit lamei în față; eu totdeauna am învățat în sinagogă și în templu (biserică) unde toți Jidovii se adună; și într'ascuns nu am vorbit nimic. Ce mă întrebi? Întreabă pe aceia, cari

au auzit, ce le-am vorbit; eată aceștia știu cele ce am vorbit!“ Când a zis El acestea, unul dintre servitori, ce sta înaintea, a palmuit pe Iisus, zicând: „Așa răspunzi Arhiepiscopului?“ Răspuns'a Iisus lui: „Dacă am vorbit rău, dovedește; ear dacă am vorbit bine, pentru ce mă bați?“ (Ioan c. 18, v. 19, 20, 21, 22, 23.)

Oare tu, iubite prietene creștine, gândit'ai cândva la patimile cele înfricoșate ale Domnului nostru Iisus Cristos, a Domnului tău, pe care le-a suportat El în curtea Arhiepiscopului? Privește, Domnul nostru Iisus Cristos e Dumnezeu adevărat și făcătorul a toată lumea, El cel dintâin Arhiepiscopului nostru stă înaintea judecătorilor rumpători de sfințenie, înaintea făpturilor sale, cu ochii lăcrimați, cu mâinile legate și pe prea sfânta-i față acoperit cu hlamidă de rușine. O ce vitregime este în lumea aceasta! Câte se întâmplă totdeauna altmintrelea, de cum ar' trebui să se întâmple. Iisus al nostru, învățătorul nostru și a toată omenimea stă înaintea mișelului său învățacel și acesta îl întreabă despre învățăceii săi și învățăturile sale. În adevăr aceasta o să se întâmple altmintrelea, când Iisus va veni cu mărirea, ca să judece pe cei vii și pe cei morți! Atunci Iisus Cristos va întreba pe învățătorii tuturor popoarelor despre învățăceii și învățăturile lor. O, ce vor răspunde ei atunci la întrebările celui mai înțelept învățator, la întrebările lui Iisus Cristos: „Spune-mi, unde-ți sunt învățăceii tăi? cum sunt ei? și cum au fost învățăturile tale?“ Poate, că tu cu convorbirile tale ai scandalizat nu numai un suflet nevinovat; poate, că prin convorbirile tale cele rele și stricăcioase nu e scandalizat numai un copil, ci zeci de zeci, cari acum ard în văpaia iadului! Poate, că nu odată ai învățat la necredință și obraznicie pe copiii cei nevinovați ca îngerii; poate, că ai făcut batjocură din sfânta biserică și din preoții săi sfințiți! Poate că ai venit Dumineca la biserică, dar' acolo cu purtarea ta cea rea și cu pilda ta cea nesocotită i-ai întăritat la ris și la neomenie! Și acei prunci micuți schimbătu-s'au prin tine din îngeri în diavoli blăstemați. Și cine este cauza acesteia? Doară s'ermăna mamă, care cu cuvântul și cu pilda i-a învățat la frica lui Dumnezeu și cu ochii udați în lacrimi i-a rugat, ca să se ferească de păcat, ca-și de șarpele cel veninos? . . . Nime altul, numai tu însuși — om blăstemat, — care întocmai ca lupul te furizezi și v'eri între miei! Ce vei răspunde, când te va întreba Iisus despre supușii și copiii tăi, zicându-ți așa: „Eu pentru aceea ți-am dat ție pe nevinovații mei copii, ca tu pe calea iubirei și învățăturii celei bune să-i conduci la ceriuri; dar' tu, învățându-i la necredință, pismă și nerușinare — i-ai condus la iad!“ — Putere-ai spune lui Iisus aceea, ce a spus Iisus Arhiepiscopului: „Eu am vorbit lămei în față?“ O, de-ar' fi totdeauna așa vorbirile tale, ca să le poți spune lămei întregi publice și cu curaj! Poate, că înaintea oamenilor de omenie și cinștiți te-ai rușina de a repeta acele cuvinte urite și necurate, pe cari nu odată le-ai rostit cu gura ta. Poate, că tu, fiind în crismă ori la nuntă nu odată ai scandalizat pe alții cu cuvintele și poftetele tale cele scârboase și nesocotite; și poate, că de multe ori ai învățat pe copiii și copile să vatem pe bunul și înduratul Dumnezeu. Dar' Cristos însuși a învățat popoarele, cum trebuie să țină toate poruncile lui Dumnezeu și El voiește, ca noi să le urmăm acele porunci întru toate. Tot cuvântul său, tot pașul său și toată fapta sa este pentru noi o adevărată oglindă, în care datori suntem să privim totdeauna, întocmai ca fata cea cinstită la mirele său iubit.

Oare gândim și noi, că Domnul Dumnezeu nostru Iisus Cristos, este nu numai învățătorul nostru, ci și prototipul nostru în omenie și sfințenie?! Și tu, tată, de multe ori, prin cuvintele și pildetele tale, ai învățat pe copiii tăi, ca să lovească, să bată și să injure pe mama lor! Și tu, mamă, poate că nu odată ai învățat pe copiii

tăi să fure, și dacă copiii tăi au furat ceva, atunci în loc să-i fi pedepsit și făcut luători aminte, tu i-ai sărutat și lăudat pentru fapta lor!

Tu, mamă, voiești ca fata ta, odorul tău, cu ori ce preț și cât mai iute să se depărteze dela casa ta și să se mărite după ori și ce om; ba te-ai bucurat foarte mult, când au iubit-o feciorii, când au umblat în preajma ei și când au condus-o în crișmă la bere ori la vinars cu miere, unde apoi s'a veselit toată noaptea, începând de Duminecă seara până Luni demineța. Și dacă ți-au spus oamenii, că: „întreg satul ori orașul vorbește foarte rău de fata ta; că astă-noapte n'a fost mult de n'au dus-o în temniță, la casa satului,“ o, tu atunci te superi și zici: „cine ce are cu fata mea; oamenii se supără, pentru-că feciorii umblă buiuc după ea și o iubesc cu dulce; lasă-o să se veselească până are vreme, până e tineră!“ Și tu singură o îndemni la petreceri și o îmbraci ca pe o păpușă; dar' ea nu se îndestulește cu atâta, ci îți mai fură și banii din ladă, ca așa să se poată îmbrăca mai frumos și mai țorțonat și astfel să fie cu atât mai bine plăcută înaintea feciorilor; ba ce e mai mult, ea singură cum-pără feciorilor pe bani tui vinars dulce ori vin! Și așa fata ta se face stricată (se corumpă) în urma greșelii tale. O, așteaptă numai, în cerând te va blăstăma cu amar, dar' mai ales atunci, când vei odihni în mormânt; ear când veți sta amândouă față 'n față înaintea tribunalului lui Dumnezeu, atunci fata ta îți va zice așa: „O, eu sunt copilă nefericită! eată, așa mamă am avut eu! mamă nefericită, blăstămată și rea. Eată, ce s'a întâmplat cu mine! Și eu, și tu suntem nefericite, pentru-că tu m'ai învățat a păcătui, m'ai crescut rău, acuma eu blas-tēm pe o atare mamă. . . Eu în veci m'aș fi putut des-făta împreună cu sfinții în ceriuri, și eată acuma sunt silită să stau alături cu osndiții și să sufer în veci cele mai mari chinuri!“

Și tu, tată, însuși ai bătut vinars și ai dat și copiii lor tăi, ca să beie și deja din frageda lor tineretă i-ai dat la băutura. Părintele sufletește a oprit băutura de vinars; el a învățat, s'a rugat și și-a rupt sinul numai și numai, ca să abată poporul dela băutura, și tu ai ris de el. Tu ai ascultat mai ales de Jidovi și ai crezut acela, cari au rivnit la banii tăi, la casa ta și la averea ta și astfel au voit a stăpâni ei singuri în casa ta, ear pe tine, pe muierea ta și pe copiii tăi să vă alunge afară din căsuță și să vă deie drumul în lume cu straiță de cerșit. Tu n'ai voit să ascuți de părintele tău sufletește, care a voit să fi fericit atât aici pe pământ, cât și în viața după moarte, în ceriuri. Tu ai venit acasă beat și te-ai trântit pe scaun ori pe lăiță și acolo ai grăit vorbe urite și proaste; ți-ai bătut și înjurat femeii și copii, cari s'au temut de tine ca-și de duhul rău; tu i-ai scos afară din casă, dar' nu numai pe ei, ci și oalele și alte vase le-ai spart și le-ai aruncat afară. După aceea, fără ca să zici rugăciunile, te-ai culcat în pat, ca-și un dobitoc necuvântător. Ba încă — spre cea mai mare rușine a ta — ai vârsat și ai dat afară tot, ce ai mâncat și beut și așa ți-ai spurcat sufletul, care este creat (făcut) după tipul și asemănarea lui Dumnezeu și te-ai dejosit sub porc și sub alt dobitoc fără de minte! O, așa bun învățător ești tu copiilor tăi nevinovați!

Și tu, tinerule, poate că nu odată ai zis fetei modestă, că ea e nebună și fără de minte și tu o-ai învățat cuminenie; ei, dar' tu o-ai învățat să facă păcate! — așa-dară astfel de învățător ești tu? Cuvine-să asta? Fata zice: „Eu mă tem de Dumnezeu, pentru-că lucrul cutare e păcat și pentru păcat ajung în iad, căci așa mi-au spus părinții sufletești,“ — și tu la aceasta ai zis, că ea e: „nebună. . . Nu crede ceea-ce îți spun preoții; dracul nu e așa de îngrozitor, precum îl zugrăvesc oamenii;

lucrul cutare nu e păcat, acela e numai jucărie, și cine mai știe, dacă este iad? pentru-că din iad n'a venit nime înderēt; preoții vorbesc despre păcat numai din datorință; ei sunt anume puși, ca să vorbească despre păcat. . .“ Și ea, pasărica fără de minte, cade în lațul tău nevrednic și dejositor, și precum stă mica pasărică în ghiarele uliului, așa stă ea în mâinile păcătoase ale tinerului!

O, tu învățătorule înțelept, dela cine ai învățat și cules înțelepciunea aceasta? Poate, că tu ai învățat în alt loc adevărurile de credință, că ști mai bine, decât preoții tăi, ce este păcat și ce nu! Poate, că la ostași, în casarmă, te-au învățat închieturile de credință, ori la Jidov în crișmă, ori că învățătorul tău a fost un om blăstemat și stricat, ca-și tine? Tu zici: „Cine știe, dacă este iad, căci de acolo încă nime n'a înturmat pe pământ.“ Și eu îți răspund ție, că bine zici, că încă nime n'a înturmat din iad, pentru-că cine merge odată în iad, acela de bună seamă nu mai poate înturna înderēt, căci însuși Domnul Dumnezeu a zis: „Din iad nu este scăpare.“ Asemenea și tu, dacă mergi odată în iad, mai mult nu te întorci de acolo. Acea însă este mare prostie și neștiință, că nu crezi, că este iad. Despre aceasta ne asigură în mod limpede însuși Mântuitorul nostru, Dl Iisus Cristos, când ne spune, că la judecata din urmă va zice către cei răi așa; „Depărtați-vă dela mine, păcătoșilor, în focul cel de veci, care este pregătit diavolului și ingerilor lui.“ Și tu totuși cutezi a zice: „cine știe?“ Eată eu știu, și tot creștinul bun și de omenie trebuie să știe, că este iad și, că Dumnezeu e drept și pentru fapte bune ne dă ca răsplătă ceriul, ear' pentru fapte rele ori păcate grele ne dă ca pedeapsă iadul.

Tu răspunzi la aceasta, că numai părinții sufletești învață pe oameni să crează în iad, pentiu-că ei pentru aceea sunt puși, ca să învețe și să vorbească. Dar' dacă preoții sunt pentru aceea, ca să învețe și să vorbească, atunci tu și întreg poporul pentru aceea sunteți, ca să-i ascultați și să învățați dela ei, că în ce chip trebuie să trăiți, ca să vă puteți mântui sufletele voastre. Așa este, iubiiți mei frați. Dacă chiar' ingerii din cer v'ar învăța altmintrelea, de cum v'a învățat Iisus Cristos, nu-i eredeți, pentru-că cine vă învață altmintrelea, nu vă conduce la cer, ci la iad!

Așa-dară privește mai bine la Mântuitorul tău și vei vedea cât de nevinovat este El, când se provoacă la cei mai mari dușmani a săi, la mărturisitorii învățăturilor sale, la viața sa neprihănită și la onestitatea sa. Privește-te pe tine însuși în această oglindă, care cuprinde în sine toată dreptatea, și te întreabă, că puté-te-ai provoca și tu cu bizuință la mărturisirea dușmanilor, ca-și la a prietenilor tăi, că tu ești om nevinovat și cinstit? O, poate că chiar' și cel mai intim, cel mai încrezut prieten al tău ți-ar puté arunca multe 'n ochi, provocându-se la păcatele și mișeliile tale; dar' încă ce e mai rău pentru tine: Domnul Dumnezeu, cel mai drept judecător, cel mai mare prieten al tău, nu unul, ci poate că foarte multe păcate va aduce înainte în contra ta la judecata cea înfricoșată, și tu nici un singurel cuvânt nu vei puté zice pentru mântuirea ta și pentru înfrângerea invinovațiilor ridicate în contra ta.

Tu te temi, ca nu cumva să te vază oamenii și să te judece. . . Ei, dar' aceea nu gândești, că nu oamenii, ci însuși Dumnezeu te va judeca oare-când la judecata cea de obște.

Nu te înfrica așa-dară de judecata oamenilor, pentru-că, crede-mă, oamenii nu-ți pot strica nimic, ci te-me-te și te înfrica de judecata lui Dumnezeu, care e cel mai drept judecător și care e în stare să te judece la osânda vecinică a iadului.

(Va urma.)

La Nrul de față se alătură $\frac{1}{4}$ coală supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 14
Anul XXV,

DIVERSE.

* *Serbarea Învierii în Arad*, s'a petrecut cu deosebită pompă. La înviere a pontificat Prea S. Sa Dl episcop Iosif Goldiș, asistat de Pr. Lor Augustin Hamsea, Ioan I. Papp, de asesorul Dionisie Popoviciu, administratorul protopresbiteral Iancu Ștefanuț și preoții locali Traian Vașanu și Gavril Bodea, mai departe de protodiaconul Dr. Iustin Suciu și de diaconii Roman Ciorogariu, Virgil Mihulin și Adrian Dessean. O companie da onoare dela regimentul 33 a dat salve în decursul serviciului divin. Liturgia a sevășit-o Preasfinția Sa cu aceeaș asistență.

Sub decursul sfintei liturgii Preas. Sa a promovât la gradul de cetățu pe clericii de cursul al III-lea teologic Ioan Ardelean, Florian Groza, Simeon Leucuța și Constantin Mihulin.

* *Bibliografie*. A apărut: Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împăratul Leopold I de protopresbiterul ortodox român Dr. teol. George Popoviciu. Prețul e 2 cor. 50 fileri și se află de vânzare la autor și la tipografia diecesană din Caransebeș. Atragem atențiunea onoraților cetitori asupra acestei valoroase cărți. Scopul autorului este: „A servi adevărului prin prezentarea faptelor în adevărată lumină istorică; a contribui la cimentarea legăturii Românilor către biserica răsăriteană, depositarul învățăturilor curat apostolice creștine; și în fine a demonstra că Românii numai în uniune recipocă, prin credință și sentimente, ear nu prin legături nefirești cu adversarii, pot găsi mântuire și fericire.“

* *„Enciclopedia Română*,” publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.” de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

Din această folositoare publicațiune a apărut fasc. XXIII, care cuprinde cuvintele Manlius—Mira, laolaltă aproape 1300 articole, între cari un bogat material istoric și biografic de interes deosebit pentru Români; amintim titli: Manolescu, Manu, Maniu, Marcovici, Marghiloman, Marian, Marienescu, Marin, Mârzescu, Massim, Mateiu Corvinul, Mavrogheni, Mateescu, Maxim, Meissner, Melchisedec, Meșianu, Micle, Mihăilescu, Mihail, Mihalea, Mihályi, Mihnea, Millo, Mincu, Minovici, etc., apoi din istoria universală: Maria Teresia, Martinovici, Martinuzzi, Medo-Perși, Menumorut, Migrațiunea popoarelor, etc. Dintre celelalte scrieri mai mari și importante, remarcăm: o valoroasă serie de articole de medicină, igienă și balneologie, lucrate de Dr. I. Felix (Masagiu, Maternitatea, Medicina, Miasma, etc.), E. Felix (Melancolia), Imerwol (Meninge, Măduva) și Dr. Vuia (Marienbad, Melenceze, Meran, etc.); numeroase articole din botanică de Panțu, Radian și Procopovici, din mineralogie de Mrazek (Marmora) și Murgoci (Metamorfosa rocilor), din zoologie de Dr. N. Leon (Metamorfosa, Mimetism etc.). Moisiș și Popescu-Voitești, din chimie de Minovici (Mercuriu, etc.), din filosofie de Dragomirescu (Materialism, Metafizica, Mill, etc.), Pletos și Nigrim, din mitologie de At. M. Marienescu (Mars, Mercur, Minerva, etc.), din istoria bisericească de Dr. Bunea, Dr. Radu (Marianopolis) și C. Auner (Milcova, Metoc, Melchisedec, etc.), diferite notițe din literatură și artă de D. Evolvean, M. Străjan și N. Petrașcu, din musică de T. Cerne (Melodia Mendelssohn Menestrel, Meyerbeer, etc.), și în fine articolele: Meglena de G. Weigand, Maramureș de T. Bud, Mars (planeta) de Otescu, Marina de Bălescu, etc. Articolele istorice înși-

rate mai sus în cea mai mare parte sunt lucrate de D. Onciul, I. S. Floru și Th. A. Aguletti.

Această spicuire dintre titlii unui singur fascicol încă arată bogăția materialului cuprins în această publicațiune, precum și forțele mari și distinse ce s'au angajat la realizarea ei. Fiind tipărite până acum trei din patru părți ale dicționarului, putem spera că în scurt timp va fi pe deplin terminat și va face publicului cetitor român bune servicii pentru popularizarea științelor și lățirea cunoștințelor folositoare.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storek, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Nr. 3/1901.

Convocare.

Despărțământul protopopesc Chișineu al reuniunii învățătorilor rom. gr. or. își va ținea adunarea de primăvară Luni în 16/29 April a. c. în școala confesională din comuna Mișca, la care sunt invitați a participa atât membrii cât și binevoitorii școlii.

Programa:

1. Dimineața la 8 ore asistare în corpore la chemarea Duhului sfânt.
 2. Prelegere practică din obiectele prescrise în ordul orelor.
 3. Constatarea membrilor prezenți.
 4. Deschiderea ședinței.
 5. Reflexiuni asupra prelegerii ținute.
 6. Raportul biroului.
 7. Esecutarea concluziunilor adunării generale.
 8. Presentarea temelor elaborate.
 9. Incasarea tacselor.
 10. Propuneri și interpelări.
 11. Fixarea procsimei adunări.
 12. Alegerea a 3 membrii pentru autentificarea protocolului.
 13. Încheiere.
- Pilul mare la 3/16 April 1901.

Demetriu Boariu,
notar.

Ștefan Leucuța,
președinte.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei din Buțeni devenită va cantă prin răposarea preotului Teodor Coloja pe basa decizului Ven. Consistor de sub Nr. 1868/1901. se publică de nou concurs cu termin de 30 de zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Beneficiile acestei parohii sunt: 1) Usufructul unei sesiuni parohiale; 2) venitul stolar și birul obicinuit; 3) congrua stabilită de Înaltul Minister în sumă de 956 cor. 70 fil. (1356 cor. 70 fil), pentru preot cu 8 cl. gimn., în care sumă se cuprind și 200 cor. pentru locuință.

Alesul în sensul §-lui 8. al Regulamentului pentru parohii, va avea să dea orfanilor preotului răposat jumătate din toate venitele parohiale, până la 14/27 Octombrie 1901.

Dela recurenți, pe baza deciziunii Ven. Consistor de sub Nr. 9589/900, se recere ecalificațiune pentru parohii de cl. I. dar întru cât nu s'ar presenta atari reflectanți, vor fi admiși și concurenți ecalificați pentru parohii de cl. II-a.

Recursurile întocmite conform prescrișelor Regulamentului amintit, adresate comitetului parohial, sunt a să înainta P. O. D. Ioan Georgia ppresb. (N.-Buttyin,

Aradmegye), ear recurenții au a se presenta în careva Duminecă sau sârbătoare, pentru a celebra, respective a cânta și cavânta.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopresb.

—□—

Pentru parochia organizată și împreună din Verzarii de jos și Verzarii de sus, conform concludului consistorial de sub Nr. 315/900 se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Dotățiunea e următoarea: 1) dela Verzarii de jos a) bir preoțesc câte 2 coroane dela familie Nr. caselor e 80; b) stolele îndatinat stabilite de comitet; c) locuință liberă cu grădină.

1) Dela Verzarii de sus a) bir dela toată casa câte 2 coroane; b) pământ parochial cu venit de 60 coroane; c) stolele usuate. Pe lângă acestea eventualul ajutor sau întregire dela stat.

Recurenții vor avea în termenul prescriș a-și trimite documentele la subscrisul.

Beiuș, 25 Martie v. 1901.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Papp, m. p.

protopopul Vașcăului.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei vacante Cheșa, din protopresbiteratul Beliu pe basa Ordin. Venerabilului Consistor din Oradea-Mare de datul 9/12 Martie a. c. Nr. 396/28 B. se publică concurs cu termenul de alegere în 29 Aprilie v. c.

Emolumentele sunt: 8 jug. catastr. 658□ pământ arător, ear la cas când din vistieria statului preotul n'ar fi rebonificat pentru tot atâta complecș de pământ folosit și luat în fasiunea de venit prin desedatul paroch, alegândul preot se va bucura de 16 jug. 1316□ pământ arător. Competența de pășunat. Birul dela 280*) Nre de case câte o măsură cucuruz. Stolele usuate. De locuință se va îngriji comuna bisericescă. Reflectanții la această parochie sunt poștiți a-și înainta suplicele adresate comitetului parochial la subscrisul în Giriș (F. Györös u. p. Tenke) până în 26 Aprilie v. a. c. având totodată cu observarea prescrișelor §-lui 18 din Regul. pentru parochii în cutare Duminecă ori sârbătoare a-se presenta la sfânta biserică de acolo pentru a celebra respective a cânta și a predica.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: PETRU SERBU, m. p. protopop.

—□—

Pentru ocuparea vacantului post de paroch gr. or. rom. de clasa a III-a din parochia Lăpușnic, tractul Belințului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) Întregirea dotației dela stat 434 coroane, în care sumă se cuprinde și relatul de locuință, socotit în 150 coroane; 2) Sesia parochială 32 jugere pământ, parte arător parte fânaț; 3) Birul preoțesc, câte o spene de cucuruz dela 100 case și 4) Stolele usuate.

Toate aceste venite garantează o parochie bună de clasa III-a.

Reflectanții la acest post au să fie absolvenți în regulă de s. teologie, cu egzamen de calificățiune, și să se prezenteze într'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lăpușnic, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic eventual în slujba dumnezească și în oratorie.

Concursele instruate amăsuraș dispozițiilor din Regulamentul pentru întregirea parochiilor, au să se adre-

*) In Nr. trecut sa pus din greșală 210 în loc de 280 Nre de case.

seze în termenul concursului comitetului parochial din Lăpușnic, pe calea oficiului protopresbiterat gr. or. rom. din Belinț (Bélinez, Temes m.).

Lăpușnic, în 1 Martie v. 1901.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: GERASIM SERBU, m. p. protopresbiter gr. or. rom.

—□—

Pe basa concludului Venerabilului Consistor eparochial din Arad dto 14/27 Decemvre 1900 Nrul 7791/900 și în urma dispozițiunei Venerabilului aceluiași dto 15/28 Februarie 1901 Nrii 681 și 067/901, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea a două parochii din Mehala (ppresbiteratul Timișorii) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“.

Drumul de țeară ce duce dealungul comunei Mehala dela Timișoara (cetate) spre Szakálház împarte poporul credincios d'acolo în două parochii. Acei credincioși cari locuesc dea-dreapta acestui drum formează parochia primă, ear cei cari locuesc dea-stânga către suburbiul Iosefin (Timișoara) parochia a două.

Beneficiul anual al fiecăreia din aceste două parochii se compune din folosirea câte a $\frac{3}{4}$ sesiune de pământ; birul și ștola usuată dela credincioșii parochiali. Prin conclusele Venerabilului Consistor clasificându-se fiecarea din aceste parochii de clasa primă, dela recurenți se cere evalificațiunea prescrișă în §-ul 15 lit. a) a Regulamentului pentru parochii. Aleșii vor avé să supoarte sarcinile publice de după beneficiul parochial; vor avé să sêvêrșească zilnic cultul public în s. biserică cu rëndul sêptemânii; și alternativ vor avé să provadă gratuit învêtământul religiunei la școalele confesionale din loc.

Recursele ajustate cu documente originale sunt a se trimite la P. On. oficiu ppresbiterat al Timișorii (Fabric.) Recurenții vor avé să se prezente, cu observarea §-ului 18 din Regulamentul pentru parochii, în s. biserică din Mehala, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Timișoara, 14/27 Martie 1901.

Dr. Tr. Putici, m. p.

ppresbiter, comisar consistorial.

—□—

În urmarea decisiunei Venerabilului Consistor Oradan din 28 Decemvre a. t. 1900 Nr. 1100 234 B) se escrie concurs pentru îndepliuirea parochiei vacante de clasa a treia din Dușești protopresbiteratul Beiușului cu termen de alegere pe ziua de S. George 23 Aprilie (6 Maiu.)

Emolumentele legate de această parochie sunt; a) Casa parochială cu 2 chilii, și grădină; b) 16 holde pământ parochial arător, și fânaț; c) dela toată casa una măsură de cucuruz și câte una zi de lucru; d) stolele dela toate funcțiunile obveninde, și în urmă; e) 261 cor. 62 fil. întregire decretată dela Stat.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisași a-și prezenta recoursele lor adresate comitetului parochial din Dușești, subsemnatului protopop în Robogány până la 21 Aprilie (4 Maiu) a. c. ear până la termenul mai sus indicat a-se presenta în vie-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Dușești — pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința Consistorului parochial, ținut în Dușești la 11/25 Martie 1901. Comiteul parochial.

In conțelegere cu mine: ELIE MOGA, m. p. protopresb. Beiușului.